

liti. Tudi napad na cesarja Aleksandra II., dne 4. apr. 1866, je prišel iz te grozovite zadrage.

Tudi Bismark ima v svoji domačiji vse polno tacihi rudečkarških capinov, in ves svet ve, da preti ravno od te brezverske, demokratične strani Evropi največa nevarnost, ne pa — od papeževe nezmotljivosti! — Da bi pa pravoverni kristijani pri toliki slabosti človeškega uma in pri toliki nestanovitnosti človeških misli in nazorov v verske zmote ne zabredli in si zveličanja ne zapravili, ustanovil je Zveličar v svoji cerkvi v prid tako potrebne edinosti nezmotljivo učeništvo, ki govori in uči v cerkvenih zborih ali pa, če zbor skupaj ni, po njem, ki zastopa vesoljno cerkev, namreč po vidnem poglavarju alj papežu. Njemu velja obljuba Gospodova, da se pri njem vera omajala ne bode (Luk. 22, 32.), to je: da bode podpiran po sv. Duhu, pravi nauk krščanstva vedno hranjeval in učil. To je rečeno bilo tedaj, ko je Gospod svoji cerkvi uredbo alj ustavo dal, in ne še le za čas poslednjega cerkvenega zbora, ki je le izrekel, kar je od začetka cerkve znano bilo in veljalo. Kdor v tej določbi, ki je prav v sedanjem času splošnjega razdevanja pravnih načel neizmerne važnosti, kaj druga išče, goljufa sam sebe in druge, naj pa tudi pomisli nasledkov, ki izvirajo zanj iz upora proti glavarju kat. cerkve.

Od Kristusa ustanovljena cerkev uči in bo vedno učila besedo Gospodovo: „Dajte cesarju, kar je cesarjevega, Bogu pa, kar je božjega!“ Nasilniki pa delajo „postave“, vsled katerih se pravi red prebrača in bi naj veljalo: Dajte cesarju — ali pa parlamentarni večini državnih zborov, kar je božjega! Liberalci imajo vedno cesarja alj kralja na jeziku, mislijo pa le na sebe. Oni hočejo neomejeno oblast imeti, da zamorejo dajati postave, katerim bi se naj katoličani in cerkev sama brez ugovora podvrgla, dasi „postave“ vspešno delovanje cerkve na vseh straneh overajo.

Končni namen liberalizma pa je, polagoma osnovati ljudovlado (republike) brez Boga in cerkve, kakoršnih si framasoni želé. Pot do tega je: pred vsem veljavo kat. cerkve spodkopati, neverstvo povsod zasejati in pospeševati; ko bodo narodi se navadili božjo veljavo cerkve zasmehovati, bodo zasmehovali tudi cesarsko alj kraljevo veljavo „po božjej milosti“, in po tem ne bo težko zvrniti tudi cesarske in kraljeve prestole. Da se pa to začasno zakriva in cerkvi sovražne „postave“ dosežejo, posluhuje se liberalizem, kakor mu bolj sodi, davas lepih besed o zvestobi do vladarjev, jutre o neškodljivosti cerkvi nasprotnih postav; če bi pa vladarji omahovali, požene se strah pred prekucijami! — Da je vse to zvijačnost, je jasno kot beli dan; kajti liberalizem, to je nezvestoba proti Bogu in cerkvi, v nevarnih, odločilnih časih tudi zvestobo do vladarjev na klin obesi; nasproti pa cerkev katoličanom upor proti postavni oblasti prepoveduje.

Dosti bodi! Ob koncu le izrekamo željo in

prošnjo, naj vendar razumni narodnjaki vse te reči dobro premislijo. Spoznali bodo, da je ni večje bedarije od te, da nekteri Slovenci pruskemu liberalizmu na limanice sedajo in v domovini razpor delajo!

Gospodarske stvari.

Prva občna zavarovalna banka „Slovenija“ v Ljubljani.

P. T. delničarjem banke „Slovenije!“

Z naznanilom od 16. novembra 1874 je bil odločen zadnji obrok za prvo 15procentno vplačilo od občenega zbora določenega delniškega doplačila. Več delničarjev pa še ni doplačalo. Opravični svet je sicer po §. 7 pravil in vsled §. 221 k. p. opravičen, tem delničarjem njih vdeležilno pravico kot zapadeno naznaniti, vendar pa se ne šteje k temu zavezanega, torej je bilo v seji 3. tega meseca sklenjeno, da se naj tem delničarjem končni obrok za prvo vplačilo še podaljša

do konca februarja tega leta,

s pristavkom pa, da po preteklem tem končnem obroku se bode brez prizanašanja zapadenje pravice izreklo tistim, kateri ne bodo doplačali.

Za tiste delničarje, ki so prvi oddelek po 15 glđ. na medčasni delnični list izplačali, za drugi 20. decembra 1874 iztekli obrok v enakem znesku pa so s plačilom zastali, se gledé na §. 221 k. p. drugi obrok za vplačanje določi

do 4. februarja tega leta.

Vsled sklepa opravičnega sveta 3. januarja t. l. se 1. januarja t. l. izplačljivi kupon ne izplačuje.

V Ljubljani 4. jan. 1875.

Za opravični svet prve vesoljne zavarovalne banke „Slovenije“.

Vođstvo.

Lembaški panji ali koši.

IV.

V 1. šte. „Slov. Gosp.“ je bil narisani in popisan satovnik, v 2. in 3. pa stroj, po katerem se dajo enakomerni satovniki napravljati. Tem satovnikom primerno se potem tudi panji napravijo, vendar tako, da se satovniki dajo lepo vlagati in izjemati, panji razširjevati in zmanjševati, ter ob vsakem času do vsega satovja priti. Iz tako narjenega satovnika se da tudi strd po Hruškovem izmetalniku (Honig Entleerungsmaschine) lahko izmetati in satovje nepoškodovano spet porabiti.

Da pa čebele v takošnih satovnikih satovje pravilno delajo, je treba na zgornjo in srednjo deskico konce satovja kakih 0.040 Mm. dolge in 0.030 Mm. široke prilepiti, kar se lahko z gumijem ali razpuščenim voskom zgodi.

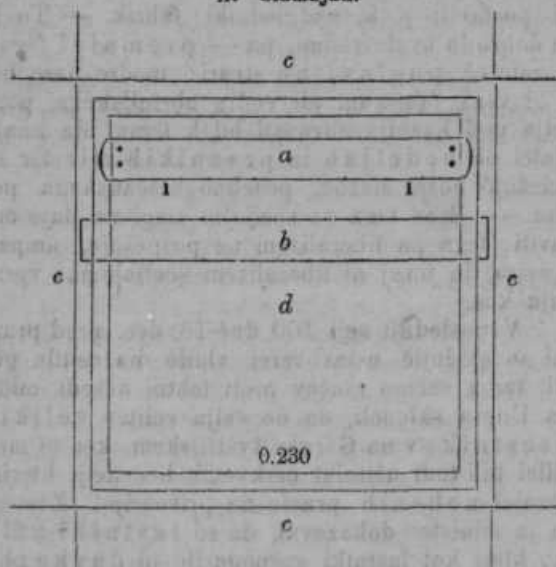
Kakošni koši ali panji so za umno čebelarstvo najpripravniji?

Dober panj mora imeti te lastnosti: 1. Mora biti topel; zato pa so panji iz slame pleteni najboljši, in če se iz desek delajo, morajo biti deske saj 0.040 Mm. debele, ker so panji sicer premrzli in se tudi deske rade zveznejo in razpokajo. 2. Mora biti tako narejen, da se razširiti in zmanjšati da, ker sicer ni mogoče čebelar pomagati, kedar večega ali manjšega prostora potrebujejo. 3. Mora se dati odpreti od zgoraj, ali saj na zadnji strani, ker sicer se ne bi moglo satovje poljubno izjemati in tudi čebele ne pregledati. 4. Mora biti dzerdzoniziran, to je: mora imeti pregibljive satovnike, ker sicer se ne more s čebelami ravhati, kakor je treba. 5. Panj ne sme biti preširok, pa tudi ne previsok, ker sicer čebele satovja pravilno ne delajo, in se satovje rado lomi. Vsled satovnika v 1. števil. „Slov-Gosp.“ narisane je ležak od znotraj 0.236 Mm. širok, 0.305 Mm. visok in 0.570 Mm. globok ali dolg; tako ima 16 satovnikov prostora. Stojak pa naj bo saj tako dolg, da ima v njem 10 satovnikov prostora.

Satovniki se zamorejo po dolgem ali poprek obesiti, kakor komu bolj dopada.

Z ozirom na te pravila sledé tukaj obrisi in popis najpripravnih panjev:

A. Slamnjak.

Obris po merilu 0.010 Mm. = 0.050 Mm.

Slamnjak (Strohkorb) je okrogel slamnat panj ali koš, pleten iz 0.025 Mm. debele slame, od znotraj poprek 0.350 Mm. širok in 0.255 Mm. globok, z leseno naklado pokrit. Slamnjak je tedaj pleten kakor navadni slamnati okrogli panji, samo da je raven, to je: od spodaj in zgoraj enako širok, in na vrhu odprt. Tukaj se položi lesena naklada, ktera ima na štiri vogle izrezano luknjo za vlaganje pregibljivih satovnikov (glej obris d); ta luknja je 0.230 Mm. široka in toliko dolga, tedaj ravno štirivoglata.

Naklada pa se napravi iz dveh okroglih

okvirov ali rimov, ki so sestavljeni iz 0.025 Mm. debelih in po potrebi širokih desek tako, da okviri kakih 0.025 Mm. še črez panj segajo. Za polaganje satovnikov ima sprednji okvir, kteri se z lesenimi žreblji močno na panj pribije, ter od znotraj in zunaj s kitom zamaže, od znotraj na vseh štirih straneh za 0.010 Mm. široko in 0.017 Mm. visoko zarezo, kamor se satovniki obesijo (glej obris satovnika a). Na ta okvir se položi drugi, ki pa ima za 0.270 Mm. dolgo in 0.270 Mm. široko vrezano luknjo, v ktero se položijo deskice 0.266 Mm. dolge, 0.025 Mm. široke in 0.007 Mm. debele, s kterimi so satovniki zakriti (glej obris deskice b). Ta okvir se na spodnjega z lesenimi žreblji trdno pribije in luknja zakrije s pokrivalom, ki je ob krajeh za 0.005 Mm. globoko in 0.015 Mm. široko zarezano, da se lepo luknji prilaga in koš hrmetično (tesno) zadela. Kdor pak hoče na vrhu čebele pitati, si naj da to pokrivalo iz dveh, enako širokih in dolgih kosov napraviti; pri pitauju se zadnji kos pokrivala odpre, deskice, ki satovnike pokrivajo, vzdignejo, in leseno koritice s stidjo na satovnike položi, zdaj pa spet s pokrivalom zapre, da je panj zakrit. Pokrivalo se na vseh straneh z vitali ali šravfi pritrdi.

Koritca ali kopanjke za pitanje čebel se napravijo iz 0.015 Mm. debele, 0.060 Mm. široke in 0.220 Mm. dolge deskice trdega lesa, ki se za 0.010 Mm. globoko izkopa ali izreže.

Od spodaj na prednji strani panja se zareže žrelo, 0.010 Mm. visoko in 0.060 Mm. široko za izletanje čebel. Od znotraj na štirih straneh naklade (glej obris c, c, c, c), se pribijejo mali satovniki po koncu, v ktere se prilepijo konci satovja, da čebele pravilno delajo. Koš se postavi na močno desko, in od znotraj in od zunaj s kitom zamaže.

Kit se napravi iz gruntu krajde (Grundkreide) in kleja, ki se na vodi prekuha in potem z gruntu krajdo [premeša. Tokošen kit se na koš namazan vtrdi kot kamen.

Tako napravljeni slamnjaki so gotovo ročni in najcenejši panji, ker si jih vsak čebelar po zimi za toplo pečjo sedé in tobak puhajé lahko sam napravi. Lesene dele pa si da od mizarja enakomerno prirediti, in če ima stroj za izdelovanje satovnikov, ki je vsakemu umnemu čebelarju neobhodno potreben, si iz pripravnih deskic napravi satovnikov, kolikor se mu poljubi.

Slamnjak se da razširiti, če se pokrivalo od strani in nektare pokrivalne deskice vzdignejo ter iz slame pleten klobuk, ali pa lesena dzerdzonizirana naklada z malimi satovniki vložena črez luknjo položi. (Dalje prihodnjič.)

Varujte očesa.

Zdravo oko je velik dar božji; kdor ga ima, naj pazi, da ga ne zgubi. Očesu pa škoduje, če se na soncu ali pri mesečini bere ali šiva, tudi pri pol svitu ni dobro očesa z branjem napenjati. Kdor se po železnici vozi, naj pazi, da ob okó

ne pride. Ni davno, kar je neki mladeneč na Nemškem na vagonu pri odprtem oknu sedel pri nagli vožnji okolico ogledaval, zaradi nagle sape pa, ki mu je po očeh brila, popolnoma oslepel. Zgodi se tudi lahko, da kaka smet iz dimnika na parniku v oko pade ter ga poškoduje. Pozor tedaj, kdor se po železnici vozi! —

Pazite na petrolej!

Ni morebiti hiše na Slovenskem, kder se ne bi za svečavo petroleja posluževali, ker je najbolj po ceni, in daje lepo svetlo luč; pa tudi marsiktera nesreča se je že s tem oljem pripetila. Ako bi se vtegnil petrolej vneti, ko se je na pod ali obleko razlil, se ne da z vodo pogasiti, temoč je treba s prstjo ali pepelom ga zadušiti; obleka se naj hitro sleče ali iztrga. Sploh pa, kdor ima v večji meri hranjen petrolej in kdor ga prodaja, naj bo previden, da se mu ne vname. Najboljše shrambe so od hiš in drugih poslopij odstranjene p o d z e m e l j s k e zidanice kakor za smodnik.

Državni zbor.

V 98. seji so prišle na vrsto resolucije, ki so se med razgovorom o drž. proračunu bile predložile. Z večine so bile zavržene vse, ki so dišale po pravičnosti v katoliških alj narodnih zadevah. Tako predlog poslanca Cienciale, da se naj v pripravnica v Opavi in Tešini v dveh jezikih: poljskem in nemškem uči. Bolj ko je poslanec trdil, da se to zdaj ne godi, bolj sta ustavaka Demel in Sues (izrekaj Süß, sicer ti pride kaj druga z ust) trdila, da se uči v obeh jezikih. Naposled se pa Sues zakolobita, rekoč, da so šole z dvojnimi učnim jezikom slaba naprava. Odbiti ste bile tudi resoluciji: Fischerjeva, da določujejo škofijstva, kdo zmed duhovnikov da je „podpore“ potreben; Pfügelnova, da se za popravo starodavne stolne cerkve v Solnogradu odloči enkrat za vselej 20.000 gld.

Sprejeta je bila resolucija, da se vžitnina za mesta predela, od kurjave pa prej ko mogoče celó odpravi; ravno tako resolucija, da se gozdne postave natanko pregledajo in primerne spremembe nasvetvajo. — Zares čudno pa je, da je odbor gledé resolucije Schöffelnove, da se sestavi komisija zvedencev, ki bi vinske gorice preiskavala, ali je kde trsna uš (phylloxera vastatrix), predlagal — prestopiti na dnevni red, t. j. o tej reči ne govoriti. In dasi je več govornikov ta nepričakovani predlog pobijalo, je vendar večina pri glasovanju prestop na dnevni red sklenila! In veste zakaj? Zato, ker je Schöffelnov predlog rahla nezaušpna za ministra poljedelstva bila. — Ker so ustavaki v prejšnji seji posojilo za zemljišno odvezo na Kranjskem odbili, je odbor nasvetoval povišanje priklade k posrednim davkom od 10 na 20 procentov, kar je pravo rubljenje, ka-

kor je Dežman pokazal. In ta predlog je bil — sprejet. To sega očitno v pravice dež. zbora, ker le ta določuje, kako visok da naj bo davek za deželne potrebe.

V 99. seji je bil razgovor o prošnji demokratskega društva „Volksstimme“ na Dunaju, ki tirja političnih pravic (zastopa v drž. zboru). Odbor je nasvetoval, vladi naročiti, da iz načelnikov bolnišnih blagajnic za obrtnike, ki se imajo po novi obrtnijski postavi osnovati, sestavi obrtnijske zbornice, ktere bi posredovale med vlado in obrtniki, ob enem pa tudi mirovne sodnije za delalce bile; volilne pravice pa, kakor jo imajo trgovske zbornice, ni predlagal odbor za obrtnijske zbornice. — Drug nasvèt je meril na to, da vlada vpelje nadglednike v fabrikah. — Predlog prvi zastran obrt. zbornic, toda brez političnih pravic, je bil sprejet; namesto drugega se je pa sprejel predlog žl. Maksa Kúbeka (z Moravskega), naročiti vladi, da se pri namenjeni prenapredbi obrtnijskega reda tudi na to ozir jemlje, da se otrokom, mladim ljudem in ženam čas za delo (v fabrikah) skrajša, po tovarnah in delalnicah gleda na to, kar je v zdravstvenem oziru potrebno, pri večjih obrtnijskih podvzetjih pa otrokom služabnikov in obrtnikov skrbi za šole. — Za vspešno izvrševanje taci postavnih določeb bi se naj postavili c. k. nadgledniki fabrik. — To je vse dobro in hvalevredno, pa — premalo! Menjka namreč poglobitve stvari: modre naredbi, da bi vsak fabrikant alj vodja obrtnijskega podvzetja pod kaznijo obvezan bil k temu, da imajo delalci ob nedeljah in praznikih mir ter se vdeležujó božje službe, posebno krščanskega poudka. — Brez tega se socijalni zlegi ne dajo odpraviti; tega pa liberalizem ne pospešuje, ampak še ovira, in toraj ni liberalizem socijalnemu vprašanju kos.

V poslednji seji 100 dné 18. dec. pred prazniki so slednjič ustavoverci vlado na cedilu pustili, ter z večino glasov proti tehtni besedi ministra Ungra sklenoli, da ne velja volitev velikih posestnikov na Gornje-Avstrijskem, ker so med volilci bili tudi užitniki cerkvenih beneficij, kterim liberalci nobenih pravic ne privoščijo. Zastonj jim je minister dokazoval, da so lastniki užitka, kteri kot lastniki gospodarijo in davke plačujejo; da jih tako juristi vsega sveta sodijo, — vse zastonj! liberalcem ni mogoče spoznati, da bi duhovnik kaj pravice v državi imel! Potem sklepu bi prav za prav bila morala vlada po ustavni šegi mahoma odstopiti; pa menda so si gospodje ekselence mislili: zaradi duhovnikom skrčenih pravic vendar ne bomo odstopili in so — ostali!

Ob koncu poročil naj pristavimo, da naši, po večini liberalni slov. poslanci pod Razlagovim vodstvom, niso ni trohice narodnih pravic slovenskemu narodu priborili. Močno so se zmotili mislé, da bodo liberalni ustavoverci bolj pravični proti Slovencem, če se jim slovenski poslanci